EXCELENȚĂ ȘTIINȚIFICĂ, DIDACTICĂ ȘI LEADERSHIP VIZIONAR
Academicianul Maria DUCA
la 70 de ani

Născută la 19 iunie 1956, în orașul Sângerei.

Biolog, domeniile de cercetare: genetica și fiziologia plantelor.

Doctor habilitat în științe biologice (1998), profesor universitar (1998).

Membru corespondent (2006) și membru titular (2012) al Academiei de Științe a Moldovei.

Există personalități care nu doar parcurg destine, ci configurează epoci, organizează și modelează instituții de prestigiu și deschid drumuri noi acolo unde înainte existau doar incertitudini sau abordări tradiționale. În spațiul academic și științific al Republicii Moldova, academicianul Maria Duca este o prezență impunătoare prin profesionalism, o autoritate incontestabilă în științele biologice.

La aniversarea celor 70 de ani, privirea retrospectivă asupra parcursului domniei sale constituie o incursiune relevantă în istoria modernă a geneticii și fiziologiei moleculare, precum și în cea a managementului universitar, clădit pe pilonii excelenței și ai curajului intelectual. Puține personalități au reușit să îmbine rigoarea analitică a cercetătorului, măiestria dascălului capabil să insufle vocații și viziunea unui lider instituțional dedicat integrării educației cu cercetarea științifică.

Rădăcinile acestei deveniri provin din Sângerei, unde, la 19 iunie 1956 s-a născut Maria Duca (născută Cucoș). Potențialul său intelectual s-a manifestat încă din perioada studiilor timpurii, absolvind școala medie cu medalie de aur și îmbinând cu succes rigoarea disciplinelor exacte cu o sensibilitate artistică cultivată prin studii muzicale. În anul 1973, ea devine studentă la Facultatea de Agronomie a Institutului Agricol din Chișinău, instituție în cadrul căreia s-a remarcat prin exigență și performanță academică. Pasiunea sa pentru studiul teoretic și experimental al naturii a fost propulsată de participarea la evenimente științifice de anvergură internațională, printre care s-au numărat cea de-a IX-a Reuniune EUCARPIA de la Krasnodar (1977) și cel de-al XIV-lea Congres Internațional al Geneticienilor de la Moscova (1978), experiențe care i-au definitivat opțiunea pentru cercetarea științifică.

După absolvirea facultății cu mențiune în anul 1978, ascensiunea sa profesională a continuat în laboratoarele de profil. Activează inițial ca laborant și cercetător la Stațiunea experimentală a Catedrei de Selecție și Genetică, colaborând ulterior cu Institutul de Cercetări Științifice în Selecția Culturilor de Câmp „Selecția” din Bălți pentru a-și consolida materialul experimental. Între anii 1979 și 1982, Maria Duca a urmat studiile doctorale la una dintre cele mai prestigioase instituții științifice ale vremii: Institutul Unional de Cercetări Științifice în Fitotehnie „N. I. Vavilov” (VIR) din Leningrad (astăzi Sankt Petersburg). Acest parcurs formativ a fost consolidat de stagii de specializare efectuate la Catedra de Genetică a Universității de Stat din același oraș. În anul 1982, susține cu succes teza de doctor în științe biologice, o lucrare fundamentală dedicată geneticii restaurării androfertilității la floarea-soarelui. Această etapă îi aduce și primul său brevet de invenție.

Revenirea în Republica Moldova în anul 1986 marchează începutul unei cariere didactice de o valoare remarcabilă. Parcurge fiecare treaptă a ierarhiei universitare la Universitatea Agrară, activând ca lector pentru studenții internaționali și ulterior ca lector superior. Dorința sa de sincronizare cu tendințele științifice globale o conduce, în anul 1989, la Universitatea „La Sapienza” din Roma, unde realizează un

stagiu de perfecționare în domeniul biotehnologiilor ecologice, axat pe utilizarea bacteriilor nitrificatoare pentru epurarea apelor. Începând cu anul 1991, își leagă destinul profesional de Universitatea de Stat din Moldova (USM). Aici, cursul său fundamental Fiziologia plantelor, predat timp de aproape două decenii, a fost complet reformat, fiind transformat dintr-o disciplină descriptivă în una interactivă, care îmbina ipotezele teoretice cu demonstrațiile experimentale. Susținerea tezei de doctor habilitat în anul 1998, la două specialități – Genetica și Fiziologia plantelor, urmată de conferirea titlului de profesor universitar, a confirmat statutul domniei sale de mentor academic.

Înțelegând dinamica globală a științelor vieții, academicianul Maria Duca a elaborat conceptul metodologic al specialității Biologie moleculară și a pus bazele studiilor de Bioinformatică la Universitatea de Stat din Moldova. Laboratoarele de cercetare și cele educaționale înființate sub îndrumarea sa, inclusiv manualele de specialitate editate, rămân repere menite să asigure studenților instrumente ale cunoașterii moderne.

Viziunea managerială a academicianului Maria Duca s-a cristalizat de-a lungul unei cariere profesionale și administrative, prin deținerea unor funcții-cheie de conducere. Parcursul său de lider academic a început cu exercitarea funcției de șef al Catedrei de Fiziologie și Biochimie a Plantelor (ulterior Catedra Biologie Vegetală) din cadrul Universității de Stat din Moldova, poziție pe care a ocupat-o în perioada 1995–2006. Ulterior, a fost aleasă decan al Facultății de Biologie și Pedologie a USM. Apogeul managementului universitar instituțional a fost atins prin numirea sa ca rector fondator al Universității Academiei de Științe a Moldovei (UnAȘM), funcție exercitată în perioada 2009–2018. În anul 2014, a instituit Școala Doctorală în cadrul Clusterului educațional-științific „UnivER SCIENCE", conform Procesului de la Bologna, iar din anul 2021 exercită funcția de director al Școlii Doctorale Științe ale Naturii, structură creată în baza consorțiului dintre USM și institutele academice de profil.

Sub îndrumarea sa exigentă au fost finalizate și susținute aproximativ 20 de teze de doctor și doctor habilitat, mulți dintre tinerii cercetători formați activând astăzi în universități, centre de specialitate, instituții private și companii internaționale de ameliorare a plantelor. O asemenea activitate prodigioasă, desfășurată la cele mai înalte standarde etice și profesionale, a atras în mod firesc o recunoaștere academică deplină. Aleasă membru corespondent în anul 2006 și ulterior membru titular (academician) al Academiei de Științe a Moldovei în anul 2012, Maria Duca reprezintă cu înaltă demnitate comunitatea științifică națională pe plan internațional. Excelența sa în cercetarea geneticii florii-soarelui i-a asigurat o prezență constantă în Executivul și Bordul Directorat al Asociației Internaționale a Florii-Soarelui (International Sunflower Association – ISA) de la Paris, unde, în anul 2022, a fost aleasă membru al Executivului pentru al doilea mandat. De asemenea, are calitatea de expert internațional al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), recenzent pentru teze doctorale internaționale și membru activ în acțiunile europene de cooperare științifică axate pe editarea genomică a plantelor. De o deosebită valoare este alegerea sa ca membru de onoare al Academiei de Științe Agricole și Silvice „Gheorghe Ionescu-Șișești" din România (2023).

O dimensiune esențială a activității sale o constituie remarcabila capacitate organizatorică, materializată în inițierea și prezidarea unor foruri științifice naționale și internaționale de mare anvergură. Sub conducerea sa, ca președinte al Asociației Științifice a Geneticienilor și Amelioratorilor din Republica Moldova, au fost organizate ediții succesive ale Congresului Internațional al Geneticienilor și Amelioratorilor (ediția a IX-a în 2010, ediția a X-a în 2015, ediția a XI-a în 2021 și ediția a XII-a în 2025), evenimente de anvergură ce au reunit savanți din diferite țări. Tot sub egida sa au fost instituite, dezvoltate și găzduite manifestări academice de prestigiu, cum sunt: Conferința Științifică Internațională „Științele naturii în dialogul generațiilor" (ajunsă la a IX-a ediție în 2026), manifestarea europeană „International Congress Oil and Protein Crops Section Conference of EUCARPIA" (2018) și Simpozionul Internațional „Broomrape in Sunflower" (2011), organizat în colaborare cu asociațiile mondiale de profil și completat în 2022 de parteneriatul de anvergură din cadrul Simpozionului Internațional „Belt and Road: International Symposium on Sunflower Pest Control", desfășurat în colaborare cu universități de elită din Turcia și China.

Palmaresul său național și internațional este încununat cu distincții care atestă valoarea contribuțiilor sale. Domniei sale i s-a conferit titlul onorific „Om Emerit" (2006), în semn de recunoaștere pentru activitatea științifică în domeniul geneticii, ameliorării și biotehnologiei, pentru implementarea realizărilor științei în producție și contribuția substanțială la pregătirea specialiștilor de înaltă calificare, urmat de „Ordinul Republicii" (2015), cea mai înaltă distincție de stat, acordată pentru merite deosebite în dezvoltarea științei și managementului universitar. De asemenea, recunoașterea mondială a fost consacrată în anul 2022 la Novi Sad, Serbia, în cadrul celei de-a XX-a Conferințe Internaționale de Floarea-Soarelui,

prin decernarea prestigiosului Premiu Internațional „V.S. Pustovoit”, considerat cea mai înaltă distincție în domeniul geneticii și ameliorării florii-soarelui. Acestora li se adaugă Premiul „Ion Ionescu de la Brad” al Academiei Române, Premiul Academiei de Științe a Moldovei „Alexandru Ciubotaru”, Medalia „Dimitrie Cantemir” a AȘM, precum și o colecție importantă de medalii de aur obținute la saloanele internaționale de inventică și transfer tehnologic.

Caracterizată de un perfecționism structural, exigentă în primul rând cu propria activitate, dar animată de o generozitate discretă și o profundă solicitudine față de aspirațiile discipolilor săi, academicianul Maria Duca oferă modelul liderului a cărui autoritate provine din valoarea personală și puterea exemplului propriu. La acest popas aniversar, al celor 70 de ani, Domnia Sa se găsește în deplină forță creatoare și maturitate academică, continuând să organizeze și să prezideze congrese internaționale, să reprezinte țara la simpozioane mondiale și să ghideze noi generații de cercetători pe drumul nobil al cunoașterii științifice. Colegii și discipolii își unesc gândurile într-un sentiment profund de prețuire, respect și recunoștință, transmițându-i cele mai calde urări de sănătate, energie inepuizabilă și noi împliniri remarcabile pe altarul Științei și al Educației!

La mulți ani,
stimată Doamnă Academician Maria DUCA!

Dr. Steliana CLAPCO
Dr. Angela PORT
Dr. Ilie BOIAN

© 2026. Drepturile de autor aparțin autorilor.
Licență: CC BY 4.0.